

„Nézz meg Budapest környékét!” hirdeti a Hév. igazgatósága, azonban a Hév. tarifapolitikája sem éppen utolsó látványosság...

Jó néhány hónappal ezelőtt öles plakátok lepték el a főváros hirdetőoszlopait. A plakátokon turistaruhás férfi tanulmányozta a Hév. vonalhálózatának térképét és figyelmeztetett — a Hév. igazgatóságának megbízásából — mindenkét arra, *milyen szép is a főváros környéke*. A turistaruhás heroldnak kétségtelenül igaza volt: kevés európai nagyváros környéke olyan gazdag természeti szépségekben, mint Budapesté. Üde erdőkkel borított hegyvidékek, dus fűbársonnyal fődött lankás domboldalak, szeszélyes sziklakkal szegélyezett patakmedrek a természeti szépségek minden részletpompájával gyönyörködtetik a szemlélőt, aki nem egykönnyen tud szabadulni a harmónikus látvány hatásától. A természeti szépségek közül talán egyedül az örök hóval borított hegyóriások fagyos fönsege hiányzik Budapest környékének meleg, békés képéből.

A turistaruhás heroldnak tehát mindenképen igaza volt. Csupán az föltűnő kisé, hogy éppen Hév. igazgatósága fedezte föl hirtelenében a főváros környékének a szépségeit,

ugyanaz az igazgatóság, amelynek tarifa-

A Hév. még a Máv.-nál is drágább.

A Máv. személydijszabás tudvalevően egyáltalán nincs a kispénzü dolgozók anyagi lehetőségeihez szabva. A Hév. azonban ért hozzá, *miképpen kell a nincsteleneknek még a Máv.-nál is kiadósabban eret vágni*. Minden szónál szebben beszél az a néhány táblázat, amelyen egymás mellé állítottuk a Máv. és a Hév. (Budapest-Gödöllő-i) személytarifájának egyes adatait.

Az egyszeri utazásra érvényes III. osztályu rendes személyvonati jegy ára:

távolság	kilo- méterekben	a Máv.-nál pengőben	a Hév.-nél pengőben	a Hév. drágább pengőben	százalékban
1-5	—	16	28	12	75
6-10	—	30	48	18	60
11-15	—	50	68	18	36
16-20	—	60	84	24	40
21-27	—	80	96	16	20
28-30	1,—	—	96	—	—

A Hév. jegyei tehát éppen ott drágábbak, ahol olcsóbbaknak kellene lenniök. De a Hév. *is tud olcsóbb lenni, ahol versennyel kell megküzdenie*: lám, Gödöllőre 4 fillérrel olcsóbban szállít, mint a Máv. tarifája, — csak azért, mert Gödöllőre a Máv.-nak is vezet vonala.

Még brutálisabb színben tűnik föl a Hév. tarifapolitikája, ha a *III. osztályu rendes havi bérletjegyek árát* hasonlítjuk össze:

távolság	kilo- méterekben	a Máv.-nál pengőben	a Hév.-nél pengőben	a Hév. drágább pengőben	százalékban
1-10	—	4.80	21.10	16.30	340
11-15	—	6.40	30.20	23.80	372
16-20	—	8.80	37.80	29.—	330
21-27	—	14.40	43.20	28.80	200
28-30	—	20.80	43.20	22.40	108

Hasonló képet mutat a *III. osztályu tanuló havi bérletjegyek árának összehasonlítása is:*

távolság	kilo- méterekben	a Máv.-nál pengőben	a Hév.-nél pengőben	a Hév. drágább pengőben	százalékban
1-10	—	1.40	5.30	3.90	279
11-15	—	2.—	7.50	5.50	275
16-20	—	2.40	9.40	7.—	292
21-27	—	3.20	16.30	13.10	409
28-30	—	4.40	16.30	11.90	270

politikája tette mindmáig lehetetlenné, hogy a főváros lakosságának nagy tömegei megismerhessék, megszerethessék a környék vonzó természeti szépségeit.

ugyanaz az igazgatóság hirdette egyszerre: „Nézz meg Budapest környékét!” — amelynek jóvoltából meleg tavaszi reggeleken és nyári hajnalokon olyan jelenetek játszódnak le például a Pálffy-téri végállomáson a szabadda igyekvők között, amelyek sokkal inkább emlékeztetnek a világháború legborzalmasabb kéztusaira, mintsem arra, hogy most a természeti szépségeikért hevülő villamostársaság szándékozik vagonjainak kebelére ölelni a természeti szépségeikért hevülő kirándulók ezreit. A Hév. igazgatóságának hirtelen tömött természetseretetét csupán az magyarázhatja, hogy maga is fölismerte: *tarifájának égbemeredő csúcsai a legalkalmasabbak arra, hogy pótolják a környék képéből hiányzó égbetörő hegyóriásokat*. Legalábbis a kiránduló turistát a gleccservidékek fagyos levegője sem tudja úgy lehűteni, mint ahogy lehűti, ha egyetlen pillantást vet a Hév. tarifájára.

Ezek az adatok élénken illusztrálják, milyen hatással van a Hév. tarifapolitikája Budapest fejlődésére: a tarifából kitetszően

a Hév. külön adót vet ki azokra a családok emberekre, akiket a házbéruzsora és lakáshiány kiűldözött a környékre

és akik kénytelenek gyermekeiket a fővárosi iskolákba járatni.

Nem sokkal jobb a helyzet a munkás hetijegyek árát illetően sem:

távolság	kilo- méterekben	a Máv.-nál pengőben	a Hév.-nél pengőben	a Hév. drágább pengőben	százalékban
1-5	—	1.20	3.36	2.16	180
6-10	—	1.20	3.84	2.64	220
11-15	—	1.60	4.80	3.20	200
16-20	—	2.—	4.80	2.80	140
21-27	—	3.40	4.80	1.40	41
28-30	—	4.80	4.80	—	—

Elég egy pillantást vetni a Hév. dijszáására, hogy az ember megállapítsa,

mi volt az irányadó szempont, amely a vállalatot a tarifa egybeállításánál vezette.

A Keleti pályaudvartól Gödöllőig 31 kilométer a távolság és ezért az utat — amint már említettük, a Máv. versenyére való tekintettel — 96 fillért kér a Hév. A Pálffy-tértől Szentendre csak 20.6 kilométerre fekszik s a jegy ára mégis 1.04 pengő, mert hiszen ott nem csinal konkurenciát a Máv.... Törökbálint 20 kilométernyire van a Gellért-tértől s a Hév. 72 fillért szállít odaig, mert Törökbálintra a Máv. is elvisz! — A szentendrei vonalon a Hajógyár-megálló 3.5 kilométerre van a végállomástól és a jegy ára 20 fillér, mert a Beszárkó vonala ott vezet el a közelben. Ezzel szemben a gödöllői vonalon a Zsivora-utcai megálló 4 kilométernyire van a végállomástól és a jegy ára 28 fillér, mert a Zsivora-utcatól már mintegy 2 kilométert kell gyalogolni a Ferenc József-laktanyáig, a legközelebbi vilamosmegállóig.

A Hév. tarifájának aránytalanságai teszik lehetővé a pestúj helyi autóbusszforgalmat. Az a pestúj helyi lakos, aki például a budapesti Üllői-utra jár be dolgozni, kénytelen a Hév.

nek a keleti pályaudvarig 68 fillért, onnét a Beszkárnak 24 fillért, összesen 92 fillért fizetni. Viszont, ha a pestujhelyi autóbusszal megy a

65-ös végállomásaig, az autóbusszon 16 fillért, a Beszkár kocsián 24 fillért, összesen 40 fillért fizet, vagyis 52 fillért megtakarít.

Akik a keresetük 37%-át kénytelenek villamosra költeni.

A Hév. tarifapolitikájának igazi mivoltát az eddigi adatoknál is jobban megvilágítják azok a példák, amelyeket az alábbiakban hozunk föl — a sok közül — annak illusztrálására, mekkora részét vágja zsebre a Hév. a környéken lakó munkások keresetének.

A fővárostól 15 kilométernyire fekvő Csömörön lakó A. K. segédmunkás-napszámos hetibére 16 pengő. Ebből kénytelen a Hév-nek lefizetni 4.80 pengőt,

hetibérének 30%-át.

Ha a Máv-on utazhatnék, 1.60 pengőt, hetibérének 10%-át fizetné. A. K. a Keleti pályaudvartól kénytelen gyalog megtenni az utat Lágymányosig, munkahelyéig, mert ha villamoson menne, költsége hetenként 2.80 pengővel emelkednék, vagyis összesen 7.60 pengőt,

hetibérének 47.5%-át volna kénytelen villamosra költeni.

Ezek után érthető, hogy

miért indulnak el a Csömörön lakó munkások hajnali 3-4 óraker gyalog Zuglón vagy Kőbányán keresztül,

hogy szervezetük elnyuzzásával megtakarítsák a Hév-nek fizetendő adót.

K. L. ipari szakmunkás Kistarcsán, a fővárostól 14 kilométernyire lakik. Hetibére 30

pengő. Ebből a Hév-nek 4.80 pengőt fizet, vagyis hetibérének 16%-át. Ha a Máv-on utazna, 1.60 pengőt, hetibérének 5.3%-át fizetné.

M. P. ipari szakmunkás a 11 kilométernyire fekvő Cinkotán lakik. Kívüle 15 éves iparostanuló fia, valamint 11 éves leány- és 13 éves fiugyermeke — mindkettő polgárista — járnak be naponta a fővárosba. Minthogy

a Hév. jóvoltából az iparostanulók kénytelenek rendes munkáshetijegyet váltani

(míg a Beszkár vonalain tudvalevően tanuló-bérletjeggyel utazhatnak), a család havi villamosköltsége összesen 58.20 pengőt tesz ki a Keleti pályaudvarig. A családapa a Váci-utra jár dolgozni, kénytelen tehát a Beszkár vonalait is igénybevenni, ezzel együtt

négynél havi villamosköltsége 70.60 pengőre rug.

A családapa hetenként 38 pengőt keres, iparostanuló fiát munkáltatója hetenként 4 (mondd: négy!) pengővel boldogítja,

a család havi keresete tehát összesen 189 pengőt tesz ki. A villamosköltség ennek 37%-a!

A családfő és iparostanuló fia tehát hetenként 2% munkanapon kifejezetten a Hév. részvényesei számára robotolnak.

Az olcsó házban ábrándja.

A fővárosból tudvalevően a házberúzsora és a lakáshiány kergette a környékre a lakók tömegeit. Könnyű megállapítani, hogy a Hév. jóvoltából miképpen vág be számításuk, — miképpen fosztik szét az olcsóbb házban való tartózkodás reménykedésük. Előjáróban meg kell még említenünk, hogy például

a rákosmenti községekben az élelmiszerek átlagosan 6-8%-kal drágábbak, mint Budapesten és hasonlóképpen drágábbak az ipareikkek is.

Sashalmon (7 kilométernyire a fővárostól) a Béla-utcában, vagy a Szent István-utcában évi 480 pengő egy szobakonyhás lakás bére, hála a lakásforgalom fölszabadításának. A havi lakbér tehát 40 pengő. Ha ehhez hozzáadjuk a munkás családfő és egy iskolásgyermek havi Hév-költségét, valamint a családapa havi Beszkár-költségét,

a havi lakás- és villamosköltség 74.70 pengőt tesz ki.

Ezzel szemben Budapesten például az angyalföldi Csáky-utca-ban 80 pengő volt az egyszerű szobakonyhás lakásnak az augusztusi negyedben fizetett bére. Ebből egy hónapra 26.67 pengő esik. Ha hozzászámítjuk egy személy havi Beszkár-kiadását, a kettő együttesen 39.07 pengőt tesz ki egy hónapra. (Jól figyeljék meg ezeket a számokat azok a munkások, akik a szociáldemokrata párt lakóvédelmi akciójából eddig még nem vették ki azt a részt, amely rájuk esnék!)

Rákosszentmihályon, ahol a lakásforgalmat még nem szabadtették föl, a Rákosi-uton vagy Remény-utcában az egyszerű szobakonyhás lakás évi alapbére mintegy 260 aranykorona. Augusztus 1-én a negyedévi lakbér kitért 52.25 pengőt. Ha a családból csak egy felnőtt személyt számítunk, aki naponta beutazik a fővárosba és Beszkár-vonalat is használ, a villamosköltség összesen kitesz 29.56 pengőt. A rákosszentmihályi kötött lakásforgalom ellenére tehát

A Beszkár teremtsen rendet a Hév. portáján!

Nagy-Budapest életérdeke megköveteli, hogy a Hév. tarifadiktatúrája tovább ne tobzódhassék. Ez az antiszociális tarifapolitika százszázalékos lakosságot súlyoszt rabszolgaságba és pusztít el időnap előtt. Kárára van az egyeseknek és kárára van az összességnek.

A profitönzés antiszociális tarifapolitikája gazdasági, egészségügyi és kulturális téren olyan károkat okozott már, hogy a főváros és környéke lakosságának életöztöne követel ellene védelmet.

A védekezés útja adott: a főváros tulajdonában levő Beszkárnak kell rendet teremtenie a

havonta a jelzett villamosköltséggel együtt 46.98 pengőbe kerül a lakás.

Ezzel szemben Budapesten az angyalföldi Dalgály-utca-ban az egyszerű szobakonyhás lakás negyedévi bére augusztus 1-én 75.40-81 pengő között mozgott. Átlagosan tehát az ottlakók havi lakbérére kitért 26 pengőt. Ha ehhez hozzászámítjuk egy felnőtt személy villamosköltségét, a kiadás összesen havi 38.40 pengőre rug. Tehát még mindig jelentékenyen kevesebb mint a rákosszentmihályi olcsó lakás.

Azt hisszük, ezeknél az adatoknál beszéde-sőbb bizonyíték nem szükséges annak igazolására, hogy

a Hév. profithajszoló tarifapolitikája milyen mértékben akadályozza Nagy-Budapest kialakulását.

A Hév. rögtönítelő bírósága.

A Hév. hallatlanul antiszociális tarifapolitikájának nagyon érdekes eszköze a birságolás rendszere. Azok közül az utasok közül, akik a Beszkár-vonalakon a Helyiérdekűre átszállójegyet váltanak, nagyon sokan nem tudják, hogy ha például a gödöllői vonalon Rákossfalvánál (ameddig az átszállójegy érvényes) tovább akarnak utazni, a pótgjegyet a Keleti pályaudvar mellett levő végállomáson kell előre megváltaniok, mert ha a Hév. vonaton akarják megváltani pótgjegyüket, 40 fillér birságot fizetnek. Ha aztán előfordul, hogy újságot olvasnak, nem látják meg idejében a kalauz közeledését, s így a kalauz veszi észre, hogy pótgjegyet kellett volna váltaniok, akkor

a Hév. rögtönítelő bírósága 2 pengő birságot fizettet,

amit nyomban be is hajt utasrabszolgáin. Ugyanigy bántik el azokkal az utasokkal is, akik a végállomásra későn érkeznek és jegy nélkül szállnak föl, mert nem akarnak esetleg egy órát várakozni a következő vonat indulásáig.

Hév. portáján. A Beszkárnak kell

a Hév.-vel versenyző új vonalak létesítésével, szociális tarifapolitikával

térdre kényszerítenie a Hév. villamosbasáit. A fővárosnak és környékének 1 1/4 millió lakosa követeli, hogy a Beszkár törje le végre a Hév. tarifadiktatúráját és a környékel való villamosforgalomban juttassa érvényre a szociális közlekedéspolitikát elveit. Ha ez megtörténik, üres jelszóból a megvalósulás programjává válhatik a főváros valamennyi lakosa számára a fölhívás: „Nézze meg Budapest környékét!”